

A^o
CSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG^o
É N G E D E L M É V É L.

oioioioio

Nro 8.

Költ Bétsben, Sz. Jakab Havának (Júliusnak)
 29-dik napján 1797-dik Esztendőben:

Hadi és Békességes Környülállások.

Goritzia' táján fekvő ízamos Katona-
 ságunk szüntelenül folytatja a' hadi gyá-
 korlásokat: Bernadotte Fr. Generális, a'
 vezérlése alatt lévő Seregosztályt, reme-
 keltette mulatságból a' Miénk előtt: de
 a' mi Népünk is, kivált a' Lovasság, igen
 nehéz próbákat mutatott a' Fr. ák előtt.
 Még nagyobbakat fognak tenni minden
 órán Bonaparte előtt: mert tsak igaz az

H

a' regula mindenkor: Si vis pacem: para bellum (Ha Békességet akarsz: hadhoz készülj) most kivált, midőn a' Mántua erántt tett rendelései Bonaparténak meg nem egyeztek még eddig az ő előbbeni ígéreteivel.

Cherso, egy Szigetnek a' neve, mely az Ádriai Tengernek *Golfo di Carnero* részén fekszik. Közönségessen *Velentze'* Fa-Magazínomjának hívattatott. Felette jó marhatartó hely. Ezen Sziget Városában nagy zendülés vólt Jún. 12-dikén, midőn Ts. K. Kapitány *Luchich György* egy oda közel lévő Kikötőhelybe érkezett. Ily környülállásokban ezen okos Úr tsak egynehányad magával közelített a' *Chersoi* part-hoz: de a' háborgó Nép még se' engedte meg a' ki-szállást. A' Kapitány nyájasan felelt nékik, 's el távozott. Azonban a' Komendáns *Bembo Úr*, *Giurichich Kánonokkal*, 's még egynehány nagy tekintetű Személyekkel, igyekezett tsendesíteni a' Népet, mely végre némely erőszakoskodásai után meg is tsillapodott, úgy hogy Jún. 14-dikénn Éljen kiáltások között fogadtatott *Luchich Kapitány*, a' kormányozása alatt lévő Ts. K. Katonasággal együtt *Chersóban*. A' Nép' zenebonáskodása, egy helytelen hírre támadt, mintha t. i. a' Szigetnek által-adásával, tsupán a' Nemesség akart vólna ditsősséget szerezni magának.

Egy 8 ágyús Dalmátziai hajó, Ts. K. zászló alatt érkezett a' Zarái vagy Jadrai Kikötőhelyből Júl. 15-dikénn. Triesthez. Hétfzeri lövéseire, melyekkel közöntötte a' Kikötőhelyet, barátságos tisztelő-választ kapott ő is a' Várból. "

Alsó-Lendváról Júl. 22-dikénn: —
 „A' Velentzei Republikához tartozott Dalmátziának Fő-Városából Zarából egy Archimandrita fordúlt itt meg. Igen derék Ember. Örömmel beszéltette, hogy könnyü módot tud, nem csak a' Dalmaták', hanem más Szomszédok' szíveiknek is megnyerésére: a' szív-nyerés pedig, erősebb még a' fegyverrel való nyerésnél is. "

Nagy-Britannia: A' Lord Bridport' kormányozása alatt lévő és más két hajón kívül tsendessen való Hajósseregből, 21 lineai hajók a' Plymouthi Kikötőhelybe érkeztek; a' többekkel pedig L. Bridport, Torbay felé indúlt, hogy ott friss eleséget szerezzen bé. — Duncan Admirális azt írta Londonba, hogy Ő, két tengeri mértföld messzieségre fekszik a' Texeli Kikötőhelytől, melyben, — a' mint írta — 33 hajók fekszenek, és 25 ezer szárazra való Katonák részfzerént már bé szállítottak, részfzerént pedig szállítatnak ott hajókra: minekokáért haladék nélkül való segítséget kért (mely, az újjabb Tudósítások szferént küldettetett is nékie.)

Az Ámsterdami Újság írja, hogy egy békességes Ánglus hajó érkezett Júl. 9-dikén a' Texeli Kikötőhelybe. Az Ángl. Minisztériumnak, ezen hajó által küldött Írásaira nézve, még az nap estve tanátskozást tartott Hágában a' Tengeri dolgokra ügyelő Nemzet-gyűlési Deputátzió.

S. Domingó Szigetének nagy részét vízfzja kapták a' Fr. ák, Ámérika-meljkénn az Ánglusoktól.

Azt az Ángl. hajót, melyen *Kosciusko* indult a' Bristol Kikötőhelyből Ámérika felé: el kapta egy Fr. Rabló-hajó, 's vitte a' Nantesi parthoz.

Ánglia' íjjeszgetése végett, a' Frantzia Respublikának napnyúgoti széleire egy se-reget gyűjt öfzze a' Direktórium, 's bízza annak vezérlését Hoche Generálisra, ki, az újabb Tudósítások szerént, el érkezett vala már Párisba.

Hogy *szük a' pénz* Fr. Országban, maga meg-vallja a' Direktórium egy Hirdetményében, melyet a' Revolútzio' kezdődésének Júl. 14-dikén való közönséges meg-inneplése eránt adott ki. Nem engedí — *úgymond* — a' Finántz' állapotja, hogy ez úttal, oly tzeremóniásan tartathassanak ezen Innepek, mint a' hogy fognak tartatni ezentúl.

A' mit tsak közönségesen mondott a' Directórium, Fr. Orzágnak pénzbéli fogyat-

kozásáról: bővebben ki-fejtegette azt Dupont de Nemours, a' Törvényhozó-Gyűlés' öregebbik Tanátsában: Tudják meg — *ígymond* — a' Fr. Respublika és Európa, hogy az utólsóbb 3 Hónapokban, valósággal bé vett a' Directórium kilentzenhét millió lívernyi tsengő-pénzt, hozzá nem számlálván ezen summához a' kontribúciókat, melyek, leg-alább is felmennek 20; de talán 40 millió líverre is. Az Olasz-Országi Ármádia nem csak semmibe se' került; hanem még hasznot hajtott. Az Északi Sereget szinte egészszenn a' Batáviai Respublika tartja; a' Rajnai és Moseli; nem különben a' Számbéri és Mózaei Seregek, nagy részént az ellenség' földjén élnek, még is a' mustra-laistromokba száz ötven ezerrel többen vagynak fel-téve, mint sem szolgálnak valósággal a' zászlók alatt; és azt a' felesleg számlált 150 ezer Embert, nekünk kell tartani zsóldal, ruhával, és fegyverrel.

A' Párisi Újságokban, következő értelmű politikus Intés olvastatik:

Haza' Attyai! akármely Társaságba tartózzatok, akár a' Thuilleriesbelibe; akár az Elizeumi mezeibe; akár a' Clichy-nevezetűbe, akár pedig a' Bagatelleibe, Ti, kiknek naponként, két órákig tartó lármás üléstök vagyon, melynek a' mi Konstitúciónkat 's boldogságunkat kellene meg-

erössíteni, adjátok meg nekünk a' mi minden napi kenyérünket, és szabadítsatok meg a' botránkoztatástól, a' melyet mindég kell látnunk. Gondoskodjatok, hogy fizetődjenek meg nekünk a' mi adósságink, mint gondoskodtok arról, hogy néktek meg fizetődjenek a' tiéitek. Es ne hozzátok minket ájulásba; hanem szorgalmatoskodjatok, a' Direktóriumnak, hozzátok küldött 29-diki Jelentése eránt, hogy a' közönséges Kaszfa, ismét jó karban lehessen, 's a' Penzionátusok éhel ne halljanak meg.

A' Religió, igen éled a' Frantzia földön. A' Fr. Püspökök, gyűlést hirdettek Párisba, Augustus' első napjára. A' harangok meg-szóllálnak ismét mindenfelé. A' Törvényhozó Iffjabbik Tanátsnak 10-dik és 11-dik Júliusi Üléseiben is fenn-forgott még az a' Feltétel, melyet Camille Jourdan, egy Kommiszzió' nevében terjesztett vala a' Gyűlés' eleibe. *Jourdan* Generális, *(Az, a' kit Károly Fő-Hertzeg Tseh Ország' széleiről nyomott viszfa)* a' Frantzia Konstitúzióval meg-egyeztethetetlennek állította a' Camille Jourdan által javasolt Vallás-szabadságát. Lemerer ellenben pártját fogta annak; 's így szóllott a' többek között: „A' Religió' megvetésébenn vagyön az oka, a' Státusok' fel-fordulásának. Minékünk, mint Törvényhozóknak, még nints is hatal-

munk a' Religiónn: az Embereknek szí-
veikben lakozik ez, ott az ő Temploma,
az eredete pedig az Égben. Első gyámo-
la a' Státusoknak, a' Vallásbéli egész Sza-
badság. — Még negyvenig való Tagok
szándékoztak vólt ezen nagy tárgyról Be-
szédeket tartani: a' minthogy Júl. 12-di-
kén, szóllottak is ismét egynehányan, kik
közzül különös említést érdemlenek Boissy
d' Anglas és Eschasseriaux. Az első,
egészszén reá állott a' Jordan' javaslására,
a' számkivetett Papoknak visszha-
tása eránt is. Minden új üldözés — *úgymond*
— új győzedelem a' Papokra nézve; Es-
kűvés nélkül is alája vagynak ők vettve
a' Respublika Törvényeinek, melyeket
ha által hágnak, szintén úgy meg-büntet-
tetnek ők is valamint Mások. — *Eschas-*
seriaux is meg-esmérte, hogy a' lelki-
méretet maga szabadságában kell hagyni:
hanem oly rendeléseket — *úgymond* —
lehet tenni a' Törvényhozónak, melyek
lehet vegyék, hogy visszha-élés ne férkez-
zen, a' Papi hivatalnak, a' Mások lelki-
méréte körül való nagy erejéhez.

Nem a' tsak számkivetett Fr. Papokat,
és a' Respublika Rajnai Ofztáljaiból ki-köl-
tözött munkás Lakosókat akarja visszha-
hivatni a' Törvényhozó-gyűlésnek mérsék-
lett része, mely most a' nagyobb részt for-
málja mind a' két Tanátsban; hanem még

azokat a' szerentsetlen, mintegy 20 ezerig való Tuloniakat is, kik a' Robespierriektől való féltékben költöztek el azzal az alkalmatossággal, midőn az Anglusok oda hagyták a' Tuloni Kikötőhelyet. Tüzessen kielt ugyan ezek ellen *Savary* nevű Tagja az Ifjabb Gyűlésnek Júl. 10-dikénn; de azért meghatározott az említett napi Ülésben, hogy minden el vándorlott Tuloniak szabadon vissza-költözhetnek, elhagyott honnyaikba.

Béts.

Ő Felsége, Aug. 8-dikánn szándékozik le indulni Szombathelyre, az Insurgens N. Sereg' meg-nézésére. Ezen N. Sereghez, két Magyar gyalog Regementek is vagynak rendelve, melyek között egyik, Néh. H. Eszterházy Antal vacáns Regementje.

Magyar - Ország.'

Szombathelyről Júl. 24-dikénn: — „Itt a' Püspöki Rezidentziában, Fels. Királyunk és Királynénk' számára készítették quár-tély. Maga Püspök Ő Excellentiája már a' Semináriumban lakik.“

Vas Vármegyéből Júl. 23-dikánn: — „Tudják az Idegenek is hallomásból, 's a' szerentsés következesekből, mely nagy mértékben uralkodják a' boldogító költsö-

nös bizodalom és hajlandóság a' Magyar Királyi F. Ház és Nemzet között: de ha most Megyénk' kebelébe érkeznének, bezeg már itt önnön szemeikkel is tapasztalhatnák azt, szintén az álmélkodásig. Láthatnák ugyan is a' Királyi Felség' Testvérjét *Jósef* Fő-Hertzeget, ezt a' minden tiszteletre és szeretetre méltó Közbenjárót a' Király és Nemzet között, ezt a' felkelt Ns Magyar Sereg' Fővezérét igaz szívességű le-ereszkedéssel, 's mondhatom barátságos Atyafiságban élni közöttünk. Nem tsak az első fényességű palotákban találja kedvit Ő Királyi Fő-Hertzege, hanem bé-száll örömet a' mezei Házakba is, mert hiszi, hogy azokban is jó Magyar szív lakozik. Így szállott bé nevezetesen, a' Hírmondó által már közlött, Megyénk' betsület, nevelő kedves példán kívül, Mélt. Szentgyörgyi Horváth Udv. Consiliárius Úrhoz is: a' jövő Vasárnapra pedig nem tsak mezőségi ebédre, hanem ebéd utáni mulatságokra is méltóztatott magát kegyesen megígérni Mólnáriba, M. Gróf Festetics Györgyné Ő Nagyságához, hová az említett napra más számos Méltóságok 's Fő-Tiszt Urak is hivatalosok. — Magyar Hazánknek egy méltó Leánya, maga részéről is édes kötelességének esméri, könnyíteni tehetsége szerént, kedves Hazája' Vitéz Fiai'nak a' táborozás' terheit.

Szent-Lőrinczről Júl. 14-dikénn: —
A' Pétsi Mezőről Júl. 7-dikénn Sümeg fe-
 lé meg-indult N. Baranya Vármegyei In-
 surgens Seregnek első Státziója itt vala,
 a' hol Fő Tifzt. Esperest 's Helybéli Plé-
 bánus Jobbaházi Döri Gábor Úr pompásan
 meg-vendéglette a' Tifzt Urakat, számos kí-
 sérő Pétsi Uraságokkal egyetemben: estvé-
 re pedig Hg Eszterházy Miklós Districtuá-
 lis Generális Úr' Kastéljában fényes bál
 adódott, melyben, N. Vármegyének' Nagy
 Érdemű Vice-Ispánján kívül feles számú
 Uri Vendégek vígadoztak. Az Oberstere
 a' N. Seregnek, M. Jobbaházi Döri Ignácz
 Úr, a' feljebb nevezett Fő T. Esperest Úr-
 nak Testvér Báltya; Svadronyos Kapitá-
 nyok: Bézsán Mihály és Stróbel József
 Urak; Számtartó, Főhadnagyi ranggal,
 Barthos József Úr; Auditör, hasonlóképpen
 Főhadnagyi ranggal, Petróczy László Úr;
 Főhadnagyok: Sey László, és Perczel Gá-
 bor Urak. Alhadnagyok: Nagy Imre; De-
 sericzky, másképpen Ország Sándor; Kis-
 faludi Benjamin; és Simon László Urak.
 Tábori Pap T. Vasanics János; Adjutáns,
 Körmendi József. A' masírozó Sereg, áll
 a' Tifzteken kívül négy száz Vitézekből.
 A' Tartalékkal (Reservával) pedig Tanyi
 Imre Főhadnagy Úr oda haza maradott.

*A' múltt postán félbe-szakasztott Eper-
 jesi Levélnek folytatása.*

Az új ékes zászlója ezen N. Seregnek,

Jún. 29-dikénn szenteltetett itt fel a' Parochiale Temblomban, Szepesi Kánonok Fő-Tiszt. Klobusiczky György Úr által, mely zászlót, a' meg-áldás után, Fő-Nótárius Tahy Antal Úr, Kappy József, és Péchy Antal Uraktól kísértetve, a' piatz' közepén lóháton tisztelkedő N. Vitézekhez vitt lovon, 's által adta azt egy szép Beszéd tartás mellett nékiek. Ugyan ez alkalmatossággal, Tábori Pap Fő-Tiszt. Péchy Antal Úr is mondott egy oly hathatós Beszédet, a' melynek hallására mindenfelé könnyben lábbadtak a' szemek — *ezek, az érző-szívek' indulatainak hív Tolmáttasai.* — Végre, meg-esküdt a' Ns Sereg a' zászló alá, melynek fényességét neveli, egy arany betűkkel, 's függelékekkel ragyogó pántlika, a' melyet Gróf Haller Jésefné Ő Exc. ja ajándékoza, maga és a' Fő-Ispány Úr' nevébenn a' zászlóra. — Júl. 4-dikénn; Districtuális Vezérünk, nagy nevű B. Mészáros Feldmarschallieutenant, lufztrát tartott, 's nem kevés meg-elégedését nyilatkoztatta az újj Vitézek gyakorlottságának szemlélésére. — Nem múlathatom el tisztelt Fő-Ispányunknak méltó ditséretére említeni, hogy ezen gondos Kormányozója Megyéinknek, 4-dik Májustól fogva 4-dik Júliusig szüntelenül itt tartózkodott, hogy annál hamarább tökéletességre hajtódhassek az Insurrectionnak nem kevés bajjal já-

ró munkája, melyhez örömet állottak Osztyalos-Társaknak: Gróf Desöffy Sámuel; Báró Desöffy Henrik; 's Péchy Ferentz és Ketzer Miklós Urak: nem különben a' N. Vármegye által különösen a' végre ki rendelt Deputátusok is, úgymint: Második Al-Ispány Szulovszky Sándor, Ketzer Sándor, Péchy János, Dobay Gábor, Roskoványi István, Szinyei László, Kuksz István, Vinkler Filep, Pulszky Károly, Metzner Pál és Sámuel, 's Iffjabb Kappy József — Urak, kik annyi bort ajándékoztak a' N. Seregnek, hogy tovább megérte véle fél hónapnál. — Le nem írhatnám eléggé azt az indulatot, melyel fejenként viseltetnek a' N. Vitézek, meg-hitt Vezérekhez.

(Mind az Eperjesről, mind a' másunnét hozzánk felküldött Beszédeket is kéfzék vagyunk, még költséges Tóldalékokban is közleni, hogy eleitől fogva való szent feltételünk és szokásunk szerént, gyönyörködve használhassunk Nemzetünknek.)

Elegyes Tudósítások.

Szebenből Júl. 16. dikánn: — „Itt az idők úgy járnak, hogy mind gabonához, mind borhoz jó reménység vagyon. — Hadi-Tárnokmester Gróf *Mitrovsky*, Dalmátziába megy innét Kormányozónak. Helyébe, úgy haljuk, Gróf *Wartensleben* vagyon rendelve.“

„Júl. 10. dik és 11. dik napjain itt műe

latott egy Ánglus Kapitány, a' 75-dik Regimentből való. Napkeleti-Indiából jött, 's Lord Abercrombietől Leveleket hozott a' Londoni Ministériumhoz. Egy estvét nálam töltvén, ezeket beszélette: Á'siának napkeleti száraz részében fekvő Tartományaikbann az Ánglusoknak, nagyon most 150 ezer főből álló Katonaság. A' Malabári tenger-meljékén ki-vévén egy két Portugallus foglalmányt, mind az Ánglusoké, vagy legalább az ő általmok alatt vagyon. — A' meleg levegő-ég nagyon ártalmas ott az Európaiaknak. Sokan is halnak el, nevezetessen *Bombaie* nevű Helységben (*a' honnan jött éppen egyenesen a' szóban forgó Kapitány*). Utaztam — *így folytatá tovább beszédét* — az Arábiai tenger-meljékenn, nevezetessen Mascáton keresztül; továbbá Ormuson, Persián, és Ispahan Városán által, mely, nem lakó helye a' mostani Persa Fejedelemnek Achmet Kánnak, hanem Ez, rezidentziául választotta magának Tachran Városát, melyet meg is erőssítettett. — Ez a' Chán egy Cástrátus, a' ki, némely törvénytelen tettei után kéntelen, vólt egynehány esztendőekkel ez előtt Astrácánba futni, hanem idő vártatva, úgy szolgált ismét néki a' szerentse, hogy Persiának Urává tette magát. — Egész napját a' Háremben tölti ez az Ember, 's mint-hogy tudja, hogy természeti Örökösst nem

hagyhat maga után: igen keveset is gondol véle, ha az egész Ország, szemlátomást közelít is a' pufztúláshoz. A' mely Férjfiak, örömet forognak a' szép Nem körül: érzékeny és hajlandó szívüek szoktak lenni: de ez a' Kappan Fejedelem egy vad és kegyetlen Ember. — Ispahánból Bagdádba mentem, melynek Megyéje Diarbekerig terjed, és egy alkalmas Országot fomál. Ennek a' mostani Igazgató Basája, jó egy ember; 's kivált az Utazókhöz különös indulatot szokott mutatni. Oly Firmánt kaptam én tőle, a' melynek előmutatása mellett ingyen utaztam, mert el nem vettek tőlem, se' lóért, se' magam ételemért 's italomért semmit. Tsupán annak a' Tatárnak adtam valami ajándékot, a' ki visszavitte a' lovat. Mindenütt lóháton jöttem. Bátorságosabb ugyan, Karavánokkal (egész Társaságokkal) tevéken járni, mint a' Kereskedők szoktak utazni: de alig halad így az Ember, 24 óra alatt 16 adfél Ánglus mérttföldet: én pedig eljöttem annyi idő alatt, százötvent. Bagdádból, Diarbekeren, és Kis Á'siánn által, értem Konstantzinápolyba, a' hol elboraltváltattam a' bajuszszamat, 's le tettem a' tatár-ruhát is, mely maskarára szükségem vólt, hogy a' havasokon, a' hol sokszor hasig másztam a' hóban, annál bátorságosabban utazhassak a' Hegyi Ha-

ramiák miatt, kikre történetből tsak ugyan sehol se' bukkantam. Natolia, Diarbeker, és Bagdad Tartományja között részszerepent nem is lehetne egy könnyen jobbítani az útakat, mivel igen magassak a' hegyek, a' melyeken által mennek; részszerepent pedig politikájok is van abban a' Basáknak, hogy az utak' jobbításáról nem gondoskodnak. A' Bagdádi Basát ezen politikája oly erőssenn tartja, hogy ötet a' Konstántzinápolyi Nagy-Úr se' vetheti ki mindjárt a' tisztségéből mihelyt akarná."

Az emberi lélettel leg-közönségesebben együtt járó sok viszontagságok alól mennyivel inkább ki-vett a' sors némelyeket: annyival nagyobb kötelességek Azoknak, hogy a' magok felsőségéből alá tekintsenek Embertársaikra, és segítsenek a' mennyire tőlök tetik Azoknak állapotján. A' Dániai Korona-Örököse, és ennek az Embertízerető 's betsülő Hertzegnek Néhai Bernstorf Minister' nagy reménységű Tanítványának méltó Felesége, új próbáját adták most ezen emberi ízereteten fundáltt regulának igazsága felől való meggyözettetéseknek: mert önként írátták bé magokat egy oly Koppenhágai Társaság' Tagjai közzé, mely, a' vízben ízerentsélenekké lett Személyeknek hathatós pártfogását vette magára. Ezenn Társaság-Tagjainak 255-re ment már a' száma, 's

nyomos reménység vőlt eránta, hogy folyamatra indíthatja a' maga közhasznú és ugyan azért valóságos szentségű foglalatosságait.

A' Bukovina körül alkalmatlankodott Lengyel Kiköltöztteket még a' Török földön is üzte a' Bukovinai Lakosokkal egyesült Ts. K. Katonaság a' 2-dik Júliusi viadal után. Sokan el hűllottak a' zenebonáskodók között; sokan pedig látván a' veszedelmet, meg-adták magokat. El fogatott egy Milfort nevű Tisztjek is, a' ki Anglusnak mondatik lenni. Deniskő, ki a' Fejek vala, Bukarest felé szaladt el, a' leg-meg-hittebb Tzimborássaival együtt. Júl. 3-dikán Lengyel Hertzég Oginski, egy Inassával együtt, bé tért Csernovits mellett egy Vendégfogadóba, de oly ruhában, hogy reá né esmérjenek. Az Inassa nem akart menni Bukarestbe: kívül azonn úgy öszsze kapott az Ura, hogy a' jelenlévők hírt adtak alattomban a' Csernovitsi Komendánsnak, ki is egy Káplár által tüstént bé-vezettette a' két Embert. A' szoross vizsgálás fel-fedezte a' tsalárd-ságot, 's a' palzsüszök, jegyzések, pénz és pénzváltó-levelek, melyek találtattak a' Hertzegnél, nyilván meg-mutatták, hogy Ő, nagy pártfogójok vőlt a' zenebonáskodóknak. Júl. 3-dikán által vitetett Csernovitsból Lembergbe.